

Jak úspěšně absolvovat konkurz do orgánů a institucí EU

Tuto otázku si určitě kladou ti z Vás, kteří jste se v nedávné době přihlásili do některého z výběrových řízení vyhlášených Evropským úřadem pro výběr personálu (EPSO). Následující text se Vám pokusí v tomto směru pomoci. Čerpali jsme z různých zahraničních materiálů i ze zkušeností žadatelů, kteří již výběrovým řízením úspěšně prošli. Pokud se Vám budou některé rady zdát samozřejmé nebo zbytečné, berte to tak, že tento text je určen pro co nejširší okruh osob, jejichž předchozí zkušenosti z výběrových řízení mohou být velmi rozdílné, třeba i nulové.

1. Přípravné kurzy

Tyto kurzy pořádají některé členské země EU, aby zvýšily úspěšnost svých kandidátů ucházejících se při výběrových řízeních o posty „euroúředníků“. Kurzy mohou trvat od několika hodin až po dva dny a zpravidla bývají placené. Ceny se pohybují v závislosti na jejich délce od několika desítek EURO až zhruba po 170,- EURO za dvoudenní kurz (Německo). Na webových stránkách [Evropského úřadu pro výběr personálu \(European Personnel Selection Office /EPSO/\)](#), v anglické verzi pod hesly „Competitions“ a „Preparatory courses“ naleznete přehled zemí, které takovéto kurzy pořádají. Ze sousedních zemí je to především Rakousko a Německo a dále Francie, kde kurzy pořádá Centrum evropských studií se sídlem ve Štrasburgu.

V České republice v minulosti pořádaly obdobné kurzy následující instituce :

- 1) pražská pobočka [Nadace Konráda Adenauera \(KAS\)](#) jazyce německém.
- 2) **Vysoké školy** (přednášejí odborníci z Vysoké školy ekonomické, Karlovy univerzity a MZV). Výuka probíhala zpravidla o sobotách a účast byla zpoplatněna. Podrobnosti byly zveřejněny na webových stránkách vysokých škol „TUTOR“ na adrese: <http://kurzy.vysokeskoly.cz/> (vlevo dole klikněte na heslo: konkurzy-EU)
- 3) **Hospodářská komora ČR** /respektive její centrum pro evropskou integraci/ ve spolupráci s Vysokou školou ekonomickou v Praze. Jedná se o dvoudenní víkendové kurzy, přednáší se v angličtině a za účast je rovněž třeba platit. Informace jsou zveřejňovány na adrese: www.komora.cz/eu
- 4) **Francouzský institut** ve spolupráci s Diplomatickou akademií MZV. Kurzy byly celodenní – dvoudenní (středa-čtvrtek). Probíhaly ve francouzštině, některé běhy byly simultánně tlumočeny do češtiny a byly bezplatné. Informace bylo možno získat na francouzské ambasádě tel. 221 40 10 03, 221 40 10 58.
- 5) **Institut státní správy** <http://www.iss-edu.cz/> uspořádal zatím 2 běhy jednodenního informativního kurzu „Přijímací procesy v Evropské unii“ (konkrétně na podzim roku 2004 a na jaře 2005). Všechny zde pořádané kurzy jsou určeny pouze pro zaměstnance správních úřadů.
- 6) **Diplomatická akademie MZV** zatím uspořádala jeden běh kurzu v květnu 2005 určený pro veřejnost. Obsahově se jednalo o kurz totožný s kurzy pořádanými Institutem státní správy MV.

Téměř ve všech případech se zatím jedná o nárazovou iniciativu spojenou s konkrétně vyhlášenými hromadnými výběrovými řízeními. Informace o aktuálně pořádaných kurzech budou zveřejňovány na [webových stránkách MZV](#)

2. Samostudium – literatura

Samostatná příprava každého z Vás má pro pozitivní výsledek nezastupitelnou úlohu. Nejčastěji je doporučováno pravidelné sledování webových stránek EU <http://europa.eu/> a studium materiálů a dokumentů, které jsou na stránkách k dispozici. Vhodné je seznámit se se strukturou orgánů a institucí Unie, včetně míst působení a jmen hlavních představitelů. Důležité bude rovněž nastudovat hlavní data a události z nedlouhé historie Evropských společenství, nyní souhrnně označovaných EU. Znalost jednotlivých unijních politik by měla být pro každého uchazeče samozřejmostí. Při prohlížení stránek EPSO si nezapomeňte pod heslem „Competitions“ vyzkoušet zde vyvěšené příklady testů včetně testů interaktivních.

Rovněž doporučujeme navštívit webové stránky delegace Evropské komise v ČR (www.evropska-unie.cz) a informační kanceláře Evropského parlamentu (www.evropsky-parlament.cz/) - obě tyto instituce sídlí na Praze 1, Jungmannově ulici č. 24 v tzv. Evropském domě. Dále jako zdroj informací doporučujeme některé české webové portály jako Euroskop (www.euroskop.cz), Europeum (www.europeum.org) či EurActiv (www.euractiv.cz). Nově byl spuštěn informační servis pro uchazeče o práci v institucích EU i [Stálým zastoupením ČR při Evropské Unii v kapitole „Kariéra“](#). Obecně lze říci, že na těchto stránkách můžete načerpat užitečné informace, například doporučujeme část „Češi v EU“ a odkaz: „První Češi v institucích EU“.

Z dostupné české literatury můžeme doporučit knihu vydanou v roce 2000 péčí MZV s názvem: „O Evropské unii“, kde se seznámíte mimo jiné s institucemi i politikami EU (knihy byly distribuovány do knihoven). Dále doporučujeme knihu Pavla Černocho „Cesta do EU“, kterou vydalo v roce 2003 nakladatelství LINDE a byla distribuována především do odborných knihkupectví. Knihu je možno objednat přímo [v nakladatelství LINDE](#). Kniha se věnuje dost podrobně historii a rozšiřování Unie.

Jako velmi zajímavé se jeví knihy nabízené belgickým nakladatelstvím [„The European Bookshop“](#). Toto nakladatelství nabízí pod heslem: „EU Exams“ několik zajímavých knih určených pro účastníky výběrových řízení do institucí EU. Nabídka zahrnuje například tyto knihy (pro zjednodušení uvádíme pouze anglické verze knih):

- „250 MCQ /Multiple Choice Test Questions/ on Europe and European Policy“ kniha určená pro přípravu na předvýběrový test b) ze znalostí o EU,
- „The Written test for European Institution Competitions“ určená pro přípravu na písemnou zkoušku,
- „The Ultimate EU Test Book“ tato kniha si klade za cíl připravit uchazeče na všechny druhy otázek v průběhu konkurzu včetně verbálně numerických,
- „Konkurz do EU – průvodce evropskou unií“ /česko-anglická mutace/ Tento rozsáhlý průvodce byl zpracován dvěma odborníky na přijímací řízení do EU. Kniha je dvojjazyčná v několika jazykových mutacích, včetně českoanglické. Měla by připravovat jak na předvýběrové testy a písemnou zkoušku, tak i na ústní pohovory, takže by měla zajistit komplexní přípravu.

Tato poslední publikace je nabízena i [VIA EUROPE](#), kde je rovněž k [nahlednutí reprezentativní výběr stránek knihy](#), takže nehrozí, že budete kupovat „zajíce v pytli“.

V poslední době se objevují nové možnosti samopřípravy, jako je E-learning. Jako příklad uvádíme webové stránky [EUPHORUM](#). Za úplaty získáte přístup k balíku testů, který postihuje všechny 3 oblasti úvodních testů (Testy o EU, Verbálně-numerické i Odborné). Systém je interaktivní a můžete si ho vyzkoušet na bezplatné demoverzi. Stránky

jsou v anglické a německé verzi, testy potom i ve verzi francouzské. Na spolupráci s touto firmou jsme obdrželi již i jeden negativní ohlas.

Přípravu formou E-learningu nabízí rovněž [TUTOR na svých webových stránkách](#).

3. Vlastní výběrové řízení (VŘ)

Konkrétní informace o příslušném VŘ můžete čerpat z příslušného „**Official Journal**“ (Úředního věstníku EU). Aktuální úřední věstníky jsou ke stažení na webové adrese <http://europa.eu/epso/> vždy u příslušného výběrového řízení, nebo obecně stránkách [EUR-Lex](#) - odkaz: „[Úřední věstník](#)“. Pro plánování kariéry je důležité si uvědomit, že celé výběrové řízení do institucí EU trvá kolem jednoho roku a někdy i déle.

Výběrová řízení se konají zpravidla odděleně na **sekretářská místa** typu dříve „C“ / nyní „AST“ (požadováno středoškolské vzdělání), na **asistentská místa** typu „B“/„AST“ (požadováno zpravidla vyšší odborné vzdělání), na **administrátorská místa** typu „A“/„AD“ (požadováno vysokoškolské vzdělání) a na **místa vedoucích oddělení – střední management** (požadováno vysokoškolské vzdělání a odpovídající praxe). Zvláštní kapitolu tvoří výběrová řízení na **vyšší management** (místa ředitelů, generálních ředitelů, nebo hlavních poradců). Místa ve středním a vyšším managementu dříve označovaná „A“ jsou nyní rovněž označována „AD“.

Přihlášky se zpravidla podávají elektronicky, přičemž prvním krokem je registrace / vytvoření tzv.: „**EPSO Profile**“ („EPSO Porta“ – pro zájemce o časově omezený kontrakt) na webových stránkách EPSO. Po zaregistrování a vyplnění stručné přihlášky obdržíte prostřednictvím „EPSO Profile/ EPSO Porta“ pozvánku na první část výběrového řízení (VŘ). Je důležité si uvědomit, že přes „Profile/Porta“ se uskutečňuje veškerá komunikace se zájemci.

Obecně lze říci, že VŘ se skládá ze tří částí :

1) **Předvýběrové testy** („pre-selection tests“) jsou někdy nazývané podle své formy také „Multiple-choise“ testy. Patří mezi ně: a) Odborný test na znalosti z Vámi vybraného oboru, b) Test o EU – proces evropského sjednocování, politiky EU, c) Verbálně-numerický test na posouzení všeobecných schopností, obzvláště logického myšlení a zacházení s čísly. Jedná se vlastně o jakousi kombinaci psycho a IQ testu.

Pozn.: V některých zvláštních případech se může skladba testů lišit (například u VŘ na překladatele/tlumočníky zpravidla verbálně-numerický test chybí.

2) **Písemná zkouška** má dvě části: a) „Case Study“ - dostanete úkol z praxe ve Vámi vybraném oboru - účelem je zjistit Vaši schopnost pochopit, analyzovat a pojmenovat daný problém (většinou máte možnost vybrat si z více témat), b) krátké shrnutí řešení předchozího úkolu v mateřském jazyce (všechny předchozí zkoušky probíhají ve Vámi vybraném cizím jazyce).

Na základě předvýběrových testů budou vyzváni úspěšní žadatelé o podání *úplné přihlášky* doplněné příslušnými doklady (doklady o vzdělání a získané odbornosti, jazykové schopnosti - vysvědčení, certifikáty,...)

Z důvodu ušetření času a prostředků se předvýběrové testy a písemná zkouška pořádaly zatím při hromadných nábořech z nových členských zemí EU vždy v jednom dni.

3) **Ústní zkouška** spočívá v pohovoru („interview“) ve Vámi vybraném cizím jazyce a je zaměřena na Vaše odborné znalosti, na znalosti o EU a na Vaši schopnost přizpůsobit se multikulturnímu pracovnímu prostředí. Tato zkouška by již měla proběhnout v místě Vašeho možného budoucího působiště, což bude zpravidla Brusel.

V poslední době EPSO zahájilo praxi, při které jako úvodní část VŘ figurují tzv. **Vstupní testy** („Admission tests“), které je možno dělat na počítači na dálku („online“) ve zvláštních střediscích. Protože kapacita (počty počítačů) v těchto střediscích je omezená, probíhá testování v delším časovém období a ne současně v jednom dni jak bylo zvykem u testů předvýběrových. Vstupní testy se skládají pouze z Testů o EU a Verbálně-numerických testů, Odborný test je přesunut do 2. části VŘ, což je **písemná zkouška**. Písemná zkouška probíhá v jiném termínu a skládají ji pouze úspěšní absolventi vstupních testů, po předchozím předložení úplné přihlášky.

Pokud projdete úspěšně všemi úskalími výběrového řízení, objevíte se v Seznamu úspěšných kandidátů („**Reserve List**“), který sepisuje výběrová komise v abecedním pořadí a po jednotlivých odbornostech. Žadatelé mohou být v seznamu podle úspěšnosti rozděleni až do 4 skupin. Pokud se dostanete do tohoto seznamu ještě to automaticky neznamená, že získáte pracovní kontrakt, protože seznamy obsahují zpravidla větší počet jmen než je pracovních míst. Platnost rezervního seznamu je vždy časově omezena, může se jednat pouze o několik měsíců, může to však být i rok a více.

Upozorňujeme, že při získávání konkrétních míst osobami, které se dostaly na rezervní seznamy, je nezbytně nutný aktivní přístup. Znamená to zvolit si instituci/e EU, popřípadě její/ich generální ředitelství či ředitelství a zaslat jim žádost o zaměstnání doplněnou životopisem. Pokud to nepomůže, doporučujeme domluvit si schůzku k osobnímu představení, ke zjištění volných míst, podmínek,..... Šance uchazečů, kteří jen budou čekat na oslovení ze strany institucí EU, nejsou příliš velké.

4. Písemné zkoušky, chování v jejich průběhu.

Za ideálního kandidáta jsou požadováni lidé, kteří žili, pracovali nebo studovali mimo domovskou zemi a nebo strávili nějaký čas v Bruselu, či nějakém středisku/úřadu EU a nebo absolvovali stáž v některé z institucí EU. Pokud nesplňujete některou z těchto podmínek, nezoufejte, samo o sobě to ještě nemusí nic znamenat.

a) Obecné rady týkající se předvýběrových testů:

Na odpovědi obdržíte zvláštní předtištěné formuláře, ve kterých budete u čísla každé otázky křížkovat jeden ze čtverečků označených a, b, c, nebo d. Formuláře jsou vyhodnocovány strojově, proto v nich není možné přepisovat, opravovat nebo si dělat nějaké poznámky či výpočty. Z tohoto důvodu se i doporučuje používat černé píšící psací prostředek. Každou stránku je třeba vpravo dole podepsat (v obdélníčku označeném písmenem H).

Na zodpovězení jedné otázky máte zpravidla maximálně 2 minuty. Proto začínejte s nejlhčími otázkami a neprodlevejte u těžkých. Lepší je pokračovat dál a pokud Vám zbude čas, můžete se k těžkým otázkám vrátit.

Doporučuje se sledovat čas a posledních pět minut věnovat kontrole, zda byly zodpovězeny všechny otázky. (Za chybné odpovědi není žádná penalizace, proto doporučujeme /náhodně/ zodpovědět i otázky, u kterých neznáte správné řešení.) Na základě zákona o pravděpodobnosti byste se měli přibližně ve 25 % případů střelit. Obecně na to, abyste udělali test, musíte správně zodpovědět minimálně 50 % otázek.

b) Test o EU:

Test může obsahovat 40 – 50 otázek a je na něj vyčleněno přibližně 80 minut. Je zaměřen na jednotlivé instituce EU, na jejich pravomoci, politiky, rozpočty a smlouvy (kdy byly podepsané, co změnily). Dále je zaměřen na nejznámější osobnosti EU a na její historii počínaje koncem druhé světové války, přičemž větší koncentrace otázek bude na poslední desetiletí existence. V testu mohou být otázky i na symbol/vlajku EU, na unijní jazyky a vlajky členských zemí, otázky na minulé, současné a budoucí rozšíření Unie a na některé další mezinárodní organizace se kterými EU spolupracuje (WEU/ZEU-byla zrušena, EFTA, NATO, WTO, Rada Evropy,...) .

c) Verbálně-numerický test:

Spíše než na znalosti je tento test zaměřen na schopnost logického uvažování. Test může obsahovat 30-40 otázek, přičemž zpravidla 60% z nich je věnováno slovním úlohám a zbytek početním. Na test je vyčleněno zhruba 40-60 minut. U slovních úloh se doporučuje při hledání správné odpovědi pít spíše po významu, než po stejném znění. (Různě znějící věty mohou mít stejný význam a naopak zdánlivě stejně znějící věty lišící se jedním slovem, mohou mít význam velmi odlišný.) Početní úlohy mohou být i ve formě různých grafů, diagramů a tabulek, ze kterých je potom třeba vytěžit správnou odpověď. Početní úlohy je třeba dělat ručně (z hlavy), protože kalkulačky nejsou povoleny. Opět se doporučuje postupovat od jednodušších otázek ke složitějším.

d) Chování v průběhu testu:

- pečlivě si naplánujte cestu do místa konání testů, pokud cestujete z větší dálky – přijďte den předem, (dopředu si promyslete, kde poblíž zkušební místnosti zaparkujete),
- na místo konání zkoušky se dostavte minimálně s půlhodinovým předstihem,
- přineste si s sebou nápoje (popřípadě jídlo, pokud máte takovou potřebu),
- oblékněte si takový oděv, ve kterém se budete cítit co nejpohodlněji (doporučuje se vrstevnaté oblečení, abyste se mohli pružně přizpůsobit teplotě v místnosti, dámám se doporučují při této příležitosti pohodlnější kalhoty),
- před zahájením testu si odskočte na toaletu,
- neberte si s sebou svůj mobilní telefon,
- neberte si na zkoušku žádné cenné věci,
- nepřinášejte si laptopy, kapesní diáře, nebo kalkulátory, protože Vám nebude dovoleno vzít si je do zkušební místnosti,
- přineste si zvací dopis a doklad totožnosti (pas/občanský průkaz),
- ignorujte osoby, které se snaží nějakým způsobem podvádět, ani sami nepodvádějte,
- aby nedocházelo k vyrušování ostatních, není dovoleno opouštět místnost v průběhu posledních 15 minut každého testu,
- v případě, že se nějak změnila Vaše osobní data od okamžiku odeslání žádosti o účast na VŘ, uvědomte o tom EPSO předem faxem.

Závěrem Vám přejeme úspěšné složení všech zkoušek a získání kontraktu v některém orgánu nebo instituci Evropské unie. Dotazy ke tvůrcům tohoto materiálu můžete zasílat na adresu: nkm@mzv.cz